

मरुत्तानं विज्ञाय R. 1, 48, 19. 3, 16, 29. मरुत्तानस्य तत्सर्वं विज्ञाय nachdem er innegeworden, dass dieses Alles von Indra komme, R. 1, 64, 11. Etwas in Etwas erkennen: पौलस्त्यः कथमन्यदारुणो दोषं न विज्ञातवान् PAÑKĀT. II, 4. Jmd als — ansehen, halten für: मानुषो मो विज्ञानीकिं MBh. 3, 2386, 2475. तमौरसं विज्ञानीयात्पुत्रं प्रथमकल्पितम् M. 9, 166, 260. 2, 135. भर्तुः पुत्रं विज्ञानन्ति sehen ihn als Sohn des Gatten an 9, 32. त्रिचतुरारदेशो मा विज्ञायि man halte es nicht für ein Substitut von त्रि und चतुर Sch. zu P. 7, 2, 100. स्थानी श्रादेशस्य संज्ञा मा विज्ञायि Kāç. zu P. 1, 1, 56. इत्यवधिर्मा विज्ञायि Sch. zu P. 1, 4, 56. Sch. zu P. 8, 2, 38. — 2) in der Bed. des caus. Etwas auseinandersetzen: तदेतन्मे विज्ञानीकिं यथाहं मन्धीर्हरे । मुखं बुध्येयं दुर्वोधम् Bhāg. P. 3, 25, 30. — Vgl. विज्ञ, विज्ञान, विज्ञेय, अविज्ञानत्, अविज्ञात. — caus. Etwas kundmachen, verkünden, berichten, seine Meinung kundthun, sich aussprechen: यद्वै त्वं (मनः) वेत्याहं (वाक्) तद्विज्ञपयाम्यहं संज्ञपयामि ÇAT. Br. 1, 4, 5, 10. वागवा ऋवेदं विज्ञापयति यदुर्वेदम् u. s. w. KHĀND. Up. 7, 2, 1. समीक्षणो विज्ञापयत्तः LĀTJ. 3, 8, 3. एवं संज्ञीवी विप्रकृमत्वं विज्ञापयामास PAÑKĀT. 152, 5. किं स्वामियादानामग्रे ऽसत्यं विज्ञाप्यते 23, 14. तन्निवेदनकरणम् । व्यजिज्ञपन् RĀGA-TAR. 3, 50. स्वचिकीर्षितं यत् । विज्ञापयामास Bhāg. P. 4, 19, 12. वाक्यं विज्ञापयामास गुणवदोषवर्जितम् R. 5, 90, 17. न्यासभूतमिदं राख्यं तव विज्ञापयाम्यहम् ich verkünde dir, dass ich diese deine Herrschaft nur als ein bei mir niedergelegtes Pfand betrachte, 4, 9, 5. तैः — रड्रराजस्य विज्ञप्तम् PAÑKĀT. 198, 8. स्मरन् — विज्ञापितम् Bhāg. P. 3, 6, 10. विज्ञाप्यताम् man thue kund Dhūrtas. 89, 4. दूतः प्राप्नो व्यजिज्ञपत् RĀGA-TAR. 4, 61. एकास्ते विज्ञापयामि VET. 3, 14. PAÑKĀT. 71, 25. DAÇAK. in BENF. Chr. 180, 2. अनतरं विद्यत्स्वात्र वयं विज्ञापयामहे so v. a. wir bitten darum HARIV. 8841. Mit dem acc. der Person Jmd Etwas begreiflich machen, belehren, Jmd zu wissen thun, Jmd in Kenntniss setzen, zu Jmd sprechen, Jmd Etwas vortragen, Jmd mit einer Bitte, Frage angehen: ज्येव त्वा ज्ञपयिष्यामि ÇAT. Br. 14, 3, 4, 15. भूय एव मा भगवान्विज्ञापयतु KHĀND. Up. 6, 3, 4. अहं स्वामिनं विज्ञाप्य तथा करिष्ये यथा स्वामी बधं करिष्यति PAÑKĀT. 69, 12. 71, 5. विज्ञाप्यमान R. 5, 63, 14. ÇĀK. 61, 11. RĀGA-TAR. 4, 66. भूयं चर्मकोरो व्यजिज्ञपत् 65. KATHĀS. 12, 7. VID. 125. DAÇAK. in BENF. Chr. 191, 3. 192, 20. अश्रुत्तनं सर्वमनुक्रमेण विज्ञापय प्रापितमत्प्रणामः (folgen die zusprechenden Worte) RAGH. 14, 60. VIKR. 3, 13. सर्वान्विज्ञापयामि वः । नान्यथा तद्धि कर्तव्यमस्मत्सन्नेकानुकम्पया ॥ MBh. 3, 34. देवो प्रणाम्य व्यजिज्ञपत् PAÑKĀT. 199, 19. VID. 92. प्रणाम्य शिरसा देवो विज्ञातुमुपचक्रमे (wohl विज्ञप्तुम् zu lesen) HARIV. 9433. विज्ञापित ITH. bei Ros. zu RV. 1, 6, 5. RAGH. 1, 73. 2, 67. HIT. 59, 20. विज्ञप्त 67, 49. KATHĀS. 3, 72. 4, 72. 6, 135. RĀGA-TAR. 6, 28. स्नात्वा स्त्री प्रातर्हृत्यापय पतिं विज्ञापयेत्सती । उपवासार्थमथ वा व्रतकार्यम् befragen, angehen in Betreff von HARIV. 7768. युष्माकमपवर्गार्थं विज्ञप्तो स्वलनो मया MBh. 1, 8461. समाप्तविद्येन मया मर्कषिर्विज्ञापितो ऽभूदुदृत्तिणायै RAGH. 3, 20. व्याटीन्द्रदत्ताभ्यां विज्ञप्तो दत्तिणां प्रति KATHĀS. 4, 93. ज्ञापानं प्रति विज्ञप्तः 2, 20. Jmd in Kenntniss setzen von, mit doppeltem acc.: व्यजिज्ञप्यंस्तं राजानं क्रातरराजानसं प्रजाः (acc.) RĀGA-TAR. 3, 241. — pass. mit der Endung des act. offenbar werden: यद्वै वाङ्मभविष्यन्न धर्मो नाधर्मो व्यज्ञापिष्यन्न सत्यं नानृतम् KHĀND. Up. 7, 2, 1. — Vgl. विज्ञप्ति, विज्ञापक, विज्ञापन, विज्ञापनीय. — desid. zu erkennen —, kennen zu lernen

wünschen: तद्विज्ञानमस्व TAITT. Up. 3, 1, fgg. विज्ञानं भगवो विज्ञिज्ञामे KHĀND. Up. 7, 17, 1. एतदेवाखिलम् — विज्ञिज्ञासामि Bhāg. P. 5, 16, 2. — Vgl. विज्ञिज्ञासा, विज्ञिज्ञासितव्य, विज्ञिज्ञास्य.

— अभिवि innwerden, erfahren, wahrnehmen: ऋचम् एतो वाव वयं भरतेषु शस्यमानामभिव्यजनीम (sic) इति AIT. Br. 3, 18. शायं तं ते ऽभिविज्ञाय कतवत्तः किमुत्तरम् MBh. 1, 1565. मृत इत्यभिविज्ञाय ज्वरम् HARIV. 10333. कथंचिदभिविज्ञाय विवर्णविदं कृशम् । धातरं भरतम् R. 2, 101, 1.

— प्रवि im Einzelnen —, genau kennen: यः स्नायूः प्रविज्ञानाति वाच्याश्चाभ्यतरास्तथा Suçr. 1, 342, 3.

— प्रतिवि stets sich klug verhalten: स्मरन्ति मुकृतान्येव न वैराणि कृतान्यापि । सतः प्रतिविज्ञानतः MBh. 2, 2424, 2442.

— संवि Jmd (gen.) zusprechen, rathen: श्रद्धा प्रवर्तिते चक्रे तथैवादिपरायणे । वर्तस्व पुरुषव्याघ्र संविज्ञानामि ते ऽनघ ॥ MBh. 12, 2451. — caus. kundmachen, hersagen: अथ कृत्वा तणाच्छ्लोकमेतं तं संव्यजिज्ञपन् RĀGA-TAR. 3, 150.

— सम् 1) eines Sinnes sein, einträchtig sein; sich vertragen, sich einigen: सं वो मनसि ज्ञानताम् RV. 10, 191, 2. सं ज्ञानते मनसा 30, 6. AV. 7, 52, 2. सं ज्ञानत् स्वैर्दत्तैर्मूराः RV. 1, 68, 8(4). सं ज्ञानते न यतन्ते मिद्यस्ते 7, 76, 5. संज्ञानाना उपे सीदन्नभिस्तु 1, 72, 5. ईलिता किं शिरे संज्ञानानाः beruhigt ÇAT. Br. 2, 3, 1, 3. सं ज्ञानायां व्यावापृथिवी VS. 2, 16. ÇAT. Br. 1, 8, 3, 12. 3, 6, 4, 14. 4, 2, 2. 9, 4, 21. सं ज्ञानीतो मे ग्रामः 4, 1, 5, 7. वराहं गावः संज्ञानते 5, 4, 3, 19. 7, 1, 4, 7. AIT. Br. 2, 20, 3, 16. तस्मै विशः संज्ञानते संमुखा एकमनसः 8, 25. तस्मादप्यामित्रा संगत्य नाम्ना चेदभिवदतो ऽन्यो ऽन्ये समेव जानाति sie verstehen einander ÇAT. Br. 13, 1, 6, 1. mit dem instr. oder acc. P. 2, 3, 22. पित्रा oder पितरं संज्ञानीते Sch. संज्ञानीघ्न स्वमीशा च Vop. 5, 13. — 2) Jmd Etwas anweisen, bestimmen: यन्नः पिता संज्ञानीते तस्मिंस्तिष्ठामहे वयम् AIT. Br. 7, 18. Bhāg. P. 9, 16, 34. इन्द्रियं प्राणासंज्ञातं नासिकेत्यभिसंज्ञिका der für den Geruch bestimmte Sinn MBh. 12, 9095. — 4) (eine Schuld) anerkennen: शतं संज्ञानीते P. 1, 3, 46, Sch. — 5) als das Seinige anerkennen, in Besitz nehmen (vgl. simpl. u. 3.): सर्वं संज्ञानीयाः SADDH. P. 4, 23, b. 24, a. — 6) gedenken, mit Wehmuth sich erinnern, act. (überhaupt nur in dieser Bed. nach den Grammatikern) P. 1, 3, 46. Vop. 23, 37. मातरं oder मातुः (vgl. P. 2, 3, 52) संज्ञानीति P., Sch. संज्ञानीकिं शिवम् Vop. 3, 13. — 7) verstehen: सर्वभूतरूतं तस्मात्संज्ञे R. 2, 33, 17. — 8) aufpassen: संज्ञानानान्परिहरन्वावणानुचरान्बहून् । लङ्का समाविशद्वात्रैः BHATT. 8, 27. — Vgl. संज्ञा. — caus. 1) einig machen, zusammenbringen: ता एतयर्चा समज्ञपयत् AIT. Br. 2, 20. AV. 6, 74, 5. — 2) Jmd beruhigen, zufriedenstellen: रविस्तु संज्ञापयते लोकात्रिभिरुत्तवैः MBh. 12, 12567. नागरिकवृत्त्या संज्ञापयैनाम् ÇĀK. 60, 2. अहमेनो संज्ञापयामि (WEBER: ich werde sie schon wieder zum Bewusstsein bringen) MALĀY. 58, 17. — 3) machen, dass Jmd sich beruhigt, sich in Etwas ergiebt, euphem. vom Töden des Opferthieres, das nicht gewaltsam zum Tode geführt werden, sondern sich den Göttern hingeben soll (vgl. Einl. zum Nir. XXXIX): यत्प्रभुं संज्ञपयन्ति विशासति तत्तं ध्रुति ÇAT. Br. 2, 2, 1. 4, 5, 2, 1. 6, 2, 4, 6. 13, 2, 6, 2. इदं वै पशोः संज्ञप्यमानस्य प्राणो वातमपिपद्यते 3, 7, 4, 9. 3, 4, 15. त्रीत्रत्याः संज्ञाया वा ÇĀK. Çr. 4, 14, 14. ĀÇV. GĀHJ. 1, 11. KAUC. 44. संज्ञाप्य तुरगं विधिवद्याज्जास्तदा MBh. 14, 2645. संज्ञप्तमश्वम् HARIV. 11236. fgg. पप्रूप्यष्य तयाधरे । संज्ञा-